

Az Európai Unió
Tanácsa

Brüsszel, 2020. október 6.
(OR. en)

11408/20

Intézményközi referenciaszám:
2020/0030 (NLE)

SOC 589
EMPL 428
ECOFIN 876
EDUC 349

JOGALKOTÁSI AKTUSOK ÉS EGYÉB ESZKÖZÖK

Tárgy: A TANÁCS HATÁROZATA a tagállamok foglalkoztatáspolitikáira
vonatkozó iránymutatásokról

A TANÁCS (EU) 2020/... HATÁROZATA

(...)

a tagállamok foglalkoztatáspolitikáira vonatkozó iránymutatásokról

AZ EURÓPAI UNIÓ TANÁCSA,

tekintettel az Európai Unió működéséről szóló szerződésre és különösen annak 148. cikke (2) bekezdésére,

tekintettel az Európai Bizottság javaslatára,

tekintettel az Európai Parlament véleményére¹,

tekintettel az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság véleményére²,

a Régiók Bizottságával folytatott konzultációt követően,

tekintettel a Foglalkoztatási Bizottság véleményére³,

¹ 2020. július 10-i vélemény (a Hivatalos Lapban még nem tették közzé).

² HL C 232., 2020.7.14., 18. o.

³ 2020. szeptember 18-i vélemény (a Hivatalos Lapban még nem tették közzé).

mivel:

- (1) A tagállamoknak és az Uniónak az Európai Unióról szóló szerződés 3. cikkében megállapított, a teljes foglalkoztatottságra és a társadalmi haladásra, a kiegyensúlyozott növekedésre, a környezet minőségének magas fokú védelmére és javítására vonatkozó célkitűzések elérése érdekében összehangolt stratégia kialakítására kell törekedniük a foglalkoztatásra, és különösen a szakképzett, képzett és alkalmazkodásra képes munkaerő, valamint a jövőorientált és a gazdasági változásokra reagálni képes munkaerőpiacok előmozdítására vonatkozóan. A tagállamoknak közös érdekű ügyként kell tekinteniük a foglalkoztatás előmozdítására, és az ilyen irányú fellépésüket össze kell hangolniuk a Tanács keretében, figyelembe véve a szociális partnerek kötelezettségeire vonatkozó nemzeti gyakorlataikat.
- (2) Az Uniónak küzdenie kell a társadalmi kirekesztés és a megkülönböztetés ellen, valamint elő kell mozdítania a társadalmi igazságosságot és védelmet, a nők és férfiak közötti egyenlőséget, a nemzedékek közötti szolidaritást és a gyermekek jogainak védelmét. Az Európai Unió működéséről szóló szerződés (EUMSZ) 9. cikkében megállapítottak szerint politikái és tevékenységei meghatározása és végrehajtása során az Uniónak figyelembe kell vennie a foglalkoztatás magas szintjének előmozdítására, a megfelelő szociális védelem biztosítására, a szegénység és a társadalmi kirekesztés elleni küzdelemre, valamint az oktatás, a képzés és az emberi egészség védelmének magas szintjére vonatkozó követelményeket.

- (3) Az EUMSZ-szel összhangban az Unió szakpolitikai koordinációs eszközöket alakított ki és hajt végre a gazdasági és foglalkoztatási politikákra vonatkozóan. Ezen eszközök részeként az e határozat mellékletében meghatározott, a tagállamok foglalkoztatáspolitikáira vonatkozó iránymutatások (a továbbiakban: az iránymutatások) az (EU) 2015/1184 tanácsi ajánlásban¹ meghatározott, a tagállamok és az Unió gazdaságpolitikáira vonatkozó átfogó iránymutatásokkal együtt képezik az integrált iránymutatásokat. Ezek iránymutatásul szolgálnak a tagállamokban és az Unióban a szakpolitikák végrehajtásához, tükrözve a tagállamok közötti egymásrautaltságot. Az ennek eredményeként létrejövő, összehangolt európai és nemzeti szakpolitikákból és reformokból álló csomagnak megfelelő, összességében fenntartható gazdasági és foglalkoztatáspolitikai keveréket kell képeznie, amelynek pozitív tovaggyűrűző hatásokat kell elérnie.

¹ A Tanács (EU) 2015/1184 ajánlása (2015. július 14.) a tagállamok és az Európai Unió gazdaságpolitikáira vonatkozó átfogó iránymutatásokról (HL L 192., 2015.7.18., 27. o.).

- (4) Az iránymutatások összhangban állnak a Stabilitási és Növekedési Paktummal, a hatályos uniós jogszabályokkal és különböző uniós kezdeményezésekkel, beleértve a 2013. április 22-i tanácsi ajánlást¹ (a továbbiakban: az ifjúsági garancia), a 2016. február 15-i tanácsi ajánlást², a 2016. december 19-i tanácsi ajánlást³, a 2018. március 15-i tanácsi ajánlást⁴, az egész életen át tartó tanuláshoz szükséges kulcskompetenciákról szóló 2018. május 22-i tanácsi ajánlást⁵, a 2019. május 22-i tanácsi ajánlást⁶, a 2019. november 8-i tanácsi ajánlást⁷ és a 2014. március 10-i tanácsi ajánlást⁸.

¹ A Tanács ajánlása (2013. április 22.) ifjúsági garancia létrehozásáról (HL C 120., 2013.4.26., 1. o.).

² A Tanács ajánlása (2016. február 15.) a tartósan munkanélküli személyek munkaerő-piaci integrációjáról (HL C 67., 2016.2.20., 1. o.).

³ A Tanács ajánlása (2016. december 19.) a kompetenciafejlesztési pályákról (HL C 484., 2016.12.24., 1. o.).

⁴ A Tanács ajánlása (2018. március 15.) a színvonalas és eredményes tanulószervezéses gyakorlati képzés európai keretrendszeréről (HL C 153., 2018.5.2., 1. o.).

⁵ A Tanács ajánlása (2018. május 22.) az egész életen át tartó tanuláshoz szükséges kulcskompetenciákról (HL C 189., 2018.6.4., 1. o.).

⁶ A Tanács ajánlása (2019. május 22.) a nyelvtanítás és a nyelvtanulás átfogó megközelítéséről (HL C 189., 2019.6.5., 4. o.).

⁷ A Tanács ajánlása (2019. november 8.) a munkavállalók és az önálló vállalkozók szociális védelemhez való hozzáféréséről (HL C 387., 2019.11.15., 1. o.).

⁸ A Tanács ajánlása (2014. március 10.) a szakmai gyakorlatok minőségi keretrendszeréről (HL C 88., 2014.3.27., 1. o.).

- (5) Az európai szemeszter a különböző eszközöket egy, a gazdasági és foglalkoztatási szakpolitikák integrált, többoldalú koordinációját és felügyeletét biztosító átfogó keretbe kombinálja. A környezeti fenntarthatóságra, a termelékenységre, méltányosságra és stabilitásra törekedve, az európai szemeszter integrálja a szociális jogok európai pillérének elveit, beleértve a szociális partnerekkel, a civil társadalommal és az egyéb érdekelt felekkel való szoros együttműködést. A szemeszter támogatja a fenntartható fejlődési célok megvalósítását. Az Unió és a tagállamok foglalkoztatási és gazdaságpolitikáinak kéz a kézben kell haladniuk Európa klímasemleges, környezeti szempontból fenntartható és digitális gazdaságra való átállásával, javítva a versenyképességet, ösztönözve az innovációt, előmozdítva a társadalmi igazságosságot és az esélyegyenlőséget, valamint kezelve az egyenlőtlenségeket és a regionális különbségeket.
- (6) Az éghajlatváltozás és a kapcsolódó környezeti kihívások, a globalizáció, a digitalizáció és a demográfiai változások át fogják alakítani az európai gazdaságokat és társadalmakat. Az Uniónak és tagállamainak együtt kell működniük e strukturális tényezők hatékony kezelése és a meglévő rendszerek szükség szerinti kiigazítása érdekében, felismerve a tagállamok gazdaságainak, munkaerőpiacainak és kapcsolódó szakpolitikáinak szoros egymásrautaltságát. Ez mind uniós, mind nemzeti szinten összehangolt, ambiciózus és hatékony szakpolitikai fellépést kíván az EUMSZ-szel és a gazdasági kormányzásra vonatkozó uniós rendelkezésekkel összhangban. E szakpolitikai fellépésnek magában kell foglalnia a fenntartható beruházások fellendítését, az újbóli elköteleződést az olyan, megfelelően ütemezett strukturális reformok iránt, amelyek javítják a termelékenységet, a gazdasági növekedést, a társadalmi és területi kohéziót, a felfelé irányuló konvergenciát, a rezilienciát és a felelősségteljes költségvetési gazdálkodást. Kombinálnia kell kínálati és keresleti oldali intézkedéseket, szem előtt tartva ugyanakkor azok környezeti, foglalkoztatási és társadalmi hatását.

- (7) Az Európai Parlament, a Tanács és a Bizottság kihirdette a szociális jogok európai pillérét¹ (a továbbiakban: a pillér). A pillér a jól működő és méltányos munkaerőpiacok és jóléti rendszerek támogatására hűsz elvet és jogot határoz meg három kategóriába sorolva: esélyegyenlőség és a munkaerőpiacra való belépés, tisztességes munkakörülmények, valamint szociális védelem és társadalmi befogadás. Ezen elvek és jogok irányt szabnak az uniós stratégiának, biztosítva, hogy a klímasemlegességre és a környezeti fenntarthatóságra való átállás, a digitalizáció és a demográfiai változás társadalmi szempontból igazságos és méltányos legyen. A pillér referenciakeretet képez a tagállamok foglalkoztatási és szociális teljesítményének nyomon követéséhez, a nemzeti, regionális és helyi szintű reformok ösztönzéséhez, valamint a mai modern gazdaságban a „szociális” és a „piaci” szempontok összeegyeztetéséhez, többek között a szociális gazdaság előmozdítása révén.
- (8) A munkaerőpiacot érintő reformoknak – beleértve a nemzeti bérmegállapítási mechanizmusokat is – követniük kell a társadalmi párbeszéd nemzeti gyakorlatát, és biztosítaniuk kell a szükséges alkalmat a társadalmi-gazdasági kérdések – köztük a fenntarthatóság, a versenyképesség, az innováció, a munkahelyteremtés, az egész életen át tartó tanulási és képzési politikák, a munkakörülmények, az oktatás és a készségek, a közegészség, a befogadás és a reáljövedelmek terén történő előrelépések – széles körű vizsgálatára.

¹ A szociális jogok európai pillérének kihirdetéséről szóló intézményközi nyilatkozat (HL C 428., 2017.12.13., 10. o.).

- (9) A tagállamoknak és az Uniónak biztosítaniuk kell, hogy a Covid19-válság társadalmi, foglalkoztatási és gazdasági hatása mérséklődjön, valamint hogy az átalakulások méltányosak és társadalmi szempontból igazságosak legyenek, támogassák a helyreállítást és egy olyan befogadó és reziliens társadalom irányába történő elmozdulást, amelyben az emberek védelmet élveznek, és képesek a változást előre felmérni és kezelni, és amelyben aktívan részt vehetnek a társadalomban és a gazdaságban. A megkülönböztetés minden formája ellen fel kell lépni. Biztosítani kell mindenki számára a hozzáférést és a lehetőségeket, továbbá csökkenteni kell a szegénységet és a társadalmi kirekesztettséget, a gyermekek esetében is, különösen a munkaerőpiacok és a szociális védelmi rendszerek hatékony működésének biztosításával, valamint az oktatás, a képzés és a munkaerőpiaci részvétel előtt álló akadályok megszüntetésével, többek között a kisgyermekkorú nevelésbe és gondozásba, valamint a digitális készségekbe történő beruházások révén. A megfizethető tartós ápolás-gondozási és egészségügyi szolgáltatásokhoz való időben történő és egyenlő hozzáférés, beleértve a betegségmegelőzést és az egészségügyi ellátás ösztönzését is, különösen releváns a Covid19-válság fényében és az elöregedő társadalmak kontextusában. Tovább kell lépni a fogyatékkal élő személyek azon potenciáljának megvalósításában, hogy hozzájárulhassanak a gazdasági növekedéshez és a társadalmi fejlődéshez. Ahogy az uniós munkahelyeken új gazdasági és üzleti modellek honosodnak meg, a foglalkoztatási viszonyok is változnak. A tagállamoknak biztosítaniuk kell, hogy az új munkavégzési formákból eredő foglalkoztatási viszonyok fenntartsák és erősítsék Európa szociális modelljét.

- (10) Az integrált iránymutatásoknak kell képezniük azon országspecifikus ajánlások alapját, amelyeket a Tanács a tagállamokhoz intézhet. A tagállamoknak teljes mértékben ki kell használniuk az Európai Szociális Alap Pluszt és az egyéb uniós alapokat, beleértve a Méltányos Átállást Támogató Alapot és az InvestEU Alapot a foglalkoztatás, a szociális beruházások, a társadalmi befogadás, az akadálymentesség ösztönzése, a munkaerő tovább- és átképzési lehetőségeinek, a mindenki számára hozzáférhető egész életen át tartó tanulás és a magas szintű oktatás és képzés, többek között a digitális jártasság és készségek előmozdítása céljából. Miközben az integrált iránymutatások címzettjei a tagállamok és az Unió, azokat valamennyi nemzeti, regionális és helyi hatósággal partnerségben kell végrehajtani, szorosan bevonva a parlamenteket, valamint a szociális partnereket és a civil társadalom képviselőit is.
- (11) A Foglalkoztatási Bizottságnak és a szociális védelemmel foglalkozó bizottságnak – a Szerződés-alapú megbízásaikkal összhangban – nyomon kell követniük, hogy a vonatkozó szakpolitikákat a foglalkoztatáspolitikai iránymutatások fényében miként hajtják végre. E bizottságoknak és a Tanács azon egyéb előkészítő szerveinek, amelyek részt vesznek a gazdasági és szociális politikák koordinációjában, szorosan együtt kell működniük. Fenn kell tartani az Európai Parlament, a Tanács és a Bizottság közötti szakpolitikai párbeszédet, különösen a tagállamok foglalkoztatáspolitikáira vonatkozó iránymutatások tekintetében.
- (12) A szociális védelemmel foglalkozó bizottsággal folytatott konzultációt követően,

ELFOGADTA EZT A HATÁROZATOT:

1. cikk

A Tanács elfogadja a mellékletben meghatározottak szerinti, a tagállamok foglalkoztatáspolitikáira vonatkozó iránymutatásokat (a továbbiakban: az iránymutatások). Az iránymutatások az integrált iránymutatások részét képezik.

2. cikk

A tagállamok figyelembe veszik az iránymutatásokat foglalkoztatáspolitikáikban és reformprogramjaikban, amelyekről az EUMSZ 148. cikkének (3) bekezdésével összhangban jelentést tesznek.

3. cikk

Ennek a határozatnak a tagállamok a címzettjei.

Kelt ...,

a Tanács részéről

az elnök

5. iránymutatás: A munkaerő-kereslet fellendítése

A tagállamoknak aktívan elő kell mozdítaniuk a fenntartható szociális piacgazdaságot, valamint meg kell könnyíteniük és támogatniuk kell a minőségi munkahelyek megteremtésébe történő beruházásokat. Ennek érdekében csökkenteniük kell a munkaerőfelvétel terén a vállalkozások előtt álló akadályokat, ösztönözniük kell a felelős vállalkozói tevékenységet és a valódi önfoglalkoztatást, továbbá különösen támogatniuk kell a mikro-, kis- és középvállalkozások létrehozását és növekedését, többek között a finanszírozáshoz való hozzáférés révén. A tagállamoknak aktívan elő kell mozdítaniuk a szociális gazdaság fejlesztését, ösztönözniük a szociális innovációt és a szociális vállalkozásokat, valamint bátorítaniuk ezen innovatív munkavégzési formákat, helyi szinten minőségi munkalehetőségeket teremtve és társadalmi hasznokat generálva.

A Covid19-világjárvány keltette súlyos gazdasági és társadalmi következmények fényében jól megtervezett csökkentett munkaidős foglalkoztatási lehetőségeknek és hasonló megoldásoknak kell rendelkezésre állniuk a foglalkoztatás megőrzése, a munkahelyek megszűnésének megfékezése és a gazdaságra, a vállalatokra és a humán tőkére gyakorolt hosszú távú negatív hatások megelőzése érdekében. Mérlegelni kell jól megtervezett munkaerő-felvételi ösztönzőket és átképzési intézkedéseket a munkahelyteremtés támogatása érdekében a helyreállítás során.

Az adóztatást a munkáról más, a foglalkoztatást és az inkluzív növekedést fokozottabban támogató, valamint az éghajlatpolitikai és környezetvédelmi célkitűzésekkel összhangban álló adóbevételi forrásokra kell áthelyezni, figyelemmel az adórendszer újraelosztási hatására, ugyanakkor megóvva a megfelelő szociális védelmi és növekedésserkentő kiadásokhoz szükséges bevételeket.

A tagállamoknak – beleértve a jogszabályban meghatározott minimálbérek megállapítására szolgáló nemzeti mechanizmusokkal rendelkező tagállamokat is – biztosítaniuk kell a szociális partnerek hatékony, átlátható és kiszámítható módon történő bevonását, lehetővé téve a bérek megfelelő reagáló képességét a termelékenység fejleményekre, és biztosítva a tisztességes életszínvonalat lehetővé tévő méltányos béreket, különös figyelmet fordítva ugyanakkor az alsó és középső jövedelmű csoportokra a bérek felzárkóztatása érdekében. A bérmegállapítási mechanizmusoknak figyelembe kell venniük az egyes régiók és ágazatok gazdasági teljesítményét. A tagállamoknak a bérmegállapítás érdekében ösztönözniük kell a társadalmi párbeszédet és a kollektív tárgyalásokat. A tagállamoknak és a szociális partnereknek – a nemzeti gyakorlatoknak és a szociális partnerek önrendelkezésének tiszteletben tartásával – biztosítaniuk kell, hogy minden munkavállalónak megfelelő és méltányos bére legyen azáltal, hogy közvetve vagy közvetlenül részesülnek a kollektív szerződések vagy a jogszabályban meghatározott megfelelő minimálbérek kínálta előnyökben, figyelembe véve ezeknek a versenyre, a munkahelyteremtésre és a dolgozói szegénységre gyakorolt hatását.

6. iránymutatás: A munkaerő-kínálat növelése, valamint a munkavállalási lehetőségek, a készségek és a kompetenciák javítása

A technológiai és az ökológiai átállás, valamint a demográfiai változás kontextusában a tagállamoknak elő kell mozdítaniuk a fenntarthatóságot, a termelékenységét, a foglalkoztathatóságot és a humán tőkét, ösztönözve minden életszakaszban a releváns tudást, készségeket és kompetenciákat, valamint megfelelően az aktuális és jövőbeli munkaerőpiaci szükségleteknek. A tagállamoknak továbbá adaptálniuk kell oktatási és képzési rendszereiket és beruházásokat kell tenniük ezekbe, hogy biztosítsák a magas szintű és inkluzív oktatást – beleértve a szakképzést és a képzést is –, valamint a digitális tanuláshoz való hozzáférést. A tagállamoknak együtt kell működniük a szociális partnerekkel, oktatási és képzési szolgáltatókkal, vállalkozásokkal és más érdekelt felekkel az oktatási és képzési rendszerek strukturális gyengeségeinek kezelése, valamint azok színvonalának és munkaerőpiaci relevanciájának javítása céljából, az ökológiai és a digitális átállás lehetővé tétele érdekében is. Különös figyelmet kell fordítani a tanári szakma előtt álló kihívásokra, többek között a tanárok digitális kompetenciáiba való beruházás révén. Az oktatási és képzési rendszereknek minden tanulót fel kell vértézniük kulcskompetenciákkal, többek között alapvető és digitális készségekkel, valamint transzverzális kompetenciákkal, hogy lefedjék az egész életben szükséges alkalmazkodóképesség és reziliencia alapjait. A tagállamoknak törekedniük kell arra, hogy megerősítsék az egyéni képzési jogosultságokra vonatkozó rendelkezéseket, és biztosítsák azok átvihetőségét pályamódosítások során, többek között adott esetben egyéni tanulmányi számlák révén. E rendszereknek mindenkit képessé kell tenniük arra, hogy előre felmérhesse a munkaerőpiaci igényeket és jobban alkalmazkodhasson azokhoz, különösen folyamatos tovább- és átképzések, valamint integrált iránymutatás és tanácsadás nyújtása révén, a mindenki szempontjából méltányos és igazságos átállások támogatása érdekében, erősítve a társadalmi eredményeket, kezelve a munkaerőpiaci hiányokat, javítva a gazdaság sokkhatásokkal szembeni általános rezilienciáját, és megkönnyítve a Covid19-válság nyomán szükségessé váló kiigazításokat.

A tagállamoknak ösztönözniük kell az esélyegyenlőséget mindenki számára az oktatási és képzési rendszereken belüli egyenlőtlenségek kezelésével, többek között a minőségi kisgyermekkorai neveléshez való hozzáférés biztosításával. Növelniük kell általánosságban az oktatás szintjét, csökkenteniük kell a korai iskolaelhagyó fiatalok számát, növelniük kell a szakképzéshez és a felsőoktatáshoz való hozzáférést és az ilyen tanulmányok sikeres befejezését, valamint növelniük kell a felnőttek részvételét a folyamatos tanulásban, különösen a hátrányos háttérű és a legkevésbé képzett tanulók körében. Figyelembe véve a digitális, zöld és előregedő társadalmak új követelményeit, a tagállamoknak meg kell erősíteniük a szakképzési rendszereikben a munkaalapú tanulást, többek között minőségi, hatékony tanulószereződéses gyakorlati képzések révén, valamint növelniük kell a természettudományok, a technológia, a műszaki tudományok és a matematika területén végzettség – különösen a nők – arányát mind a szakképzésben, mind a felsőoktatásban. A tagállamoknak fokozniuk kell továbbá a felsőoktatás és adott esetben a kutatás munkaerőpiaci relevanciáját; javítaniuk kell a készségek nyomon követését és előrejelzését; láthatóbbá kell tenniük a készségeket és összehasonlíthatóbbá a képesítéseket, beleértve a más országokban szerzett képesítéseket is; valamint növelniük kell a formális oktatáson és képzésen kívül megszerzett készségek és kompetenciák elismerésének és érvényesítésének lehetőségeit. Fejlesztelniük és növelniük kell a rugalmas szakmai továbbképzések kínálatát és kihasználtságát. A tagállamoknak támogatniuk kell az alacsony képzettségű felnőtteket is hosszú távú foglalkoztathatóságuk fenntartásában vagy fejlesztésében azáltal, hogy javítják a színvonalas tanulási lehetőségekhez való hozzáférést és azok kihasználtságát kompetenciafejlesztési pályák végrehajtása révén, beleértve a készségek felmérését, a munkaerőpiaci lehetőségekhez igazodó oktatási és képzési kínálatot, valamint a megszerzett készségek érvényesítését és elismerését.

A tagállamoknak a munkanélküli és inaktív személyek számára hatékony, időszerű, összehangolt és személyre szabott segítséget kell nyújtaniuk, amely munkakeresési, képzési és átképzési támogatáson, valamint egyéb támogatási szolgáltatásokhoz való hozzáféréseken alapul, különös figyelmet fordítva a kiszolgáltatott csoportokra, valamint a zöld és a digitális átállás, valamint a Covid19-válság által különösen érintett személyekre. A tartós és strukturális munkanélküliség jelentős csökkentése és megelőzése érdekében olyan átfogó stratégiákat kell követni minél hamarabb, de legkésőbb 18 munkanélküliként eltöltött hónap után, amelyek magukban foglalják a munkanélküli személyek mélyreható egyéni értékelését is. Továbbra is foglalkozni kell az ifjúsági munkanélküliséggel és a nem foglalkoztatott, oktatásban és képzésben nem részesülő fiatalok (NEET-fiatalok) kérdésével a korai iskolaelhagyás megelőzése és az iskolából a munkába való átmenet strukturális javítása révén, többek között az ifjúsági garancia teljes körű végrehajtásával.

A tagállamoknak törekedniük kell arra, hogy felszámolják a munkaerőpiaci részvétel előtt álló akadályokat és visszatartó tényezőket, valamint nyújtsanak ösztönzőket a munkaerőpiacon való részvételhez, különösen az alacsony jövedelműek, a második keresők és a munkaerőpiacról leginkább kiszorult személyek számára. A tagállamoknak támogatniuk kell az adaptált munkakörnyezetet a fogyatékossgal élő személyek számára, többek között célzott pénzügyi támogatással és olyan szolgáltatásokkal, amelyek képessé teszik őket a munkaerőpiacon és a társadalomban való részvételre.

Foglalkozni kell a nemek közötti foglalkoztatási és bérkülönbségekkel. A tagállamoknak biztosítaniuk kell a nemek közötti egyenlőséget és a nők fokozott munkaerőpiaci részvételét, többek között egyenlő esélyek és szakmai előmenetel biztosításával, valamint a döntéshozatal minden szintjén a vezetésben való részvétel útjában álló akadályok megszüntetésével. Biztosítani kell az egyenlő vagy egyenlő értékű munkáért az egyenlő bért és a bértranszparenciát. Mind a nők, mind a férfiak számára elő kell mozdítani a munka, a család és a magánélet összeegyeztetését, különösen a megfizethető, színvonalas tartós ápolás-gondozáshoz és kisgyermekkorai nevelési és gondozási szolgáltatásokhoz való hozzáférés révén. A tagállamoknak biztosítaniuk kell, hogy a szülők és más, gondozási kötelezettségekkel rendelkező személyek számára megfelelő családi szabadság és rugalmas munkafeltételek álljanak rendelkezésre a munka, a családi élet és a magánélet egyensúlyban tartása érdekében, és elő kell mozdítaniuk e jogosultságoknak a nők és a férfiak közötti kiegyensúlyozott igénybevételét.

7. iránymutatás: A munkaerőpiacok működésének és a szociális párbeszéd hatékonyságának javítása

A dinamikus és termelékeny munkaerőből, valamint az új munkavégzési mintákból és üzleti modellekből fakadó előnyök kihasználása érdekében a tagállamoknak együtt kell működniük a szociális partnerekkel a méltányos, átlátható és kiszámítható munkakörülmények kapcsán, egyensúlyt teremtve a jogok és a kötelezettségek között. Csökkenteniük kell és meg kell akadályozniuk a munkaerőpiacokon belüli szegmentációt, küzdeniük kell a be nem jelentett munkavégzés és a színlelt önfoglalkoztatás ellen, és ösztönözniük kell a határozatlan időre szóló foglalkoztatási formákra való átállást. A foglalkoztatásvédelmi szabályoknak, a munkajognak és az intézményeknek biztosítaniuk kell mind a megfelelő környezetet a munkaerő-felvételhez, mind megfelelő rugalmasságot a munkaadók számára ahhoz, hogy a gazdasági kontextusban bekövetkező változásokhoz gyorsan alkalmazkodhassanak, ugyanakkor megvédve a munkavállalói jogokat, és biztosítva a szociális védelmet, a munkavállalók megfelelő szintű biztonságát, valamint az egészséges, biztonságos és jól kialakított munkakörnyezetet, többek között a Covid19-válságból fakadó kockázatok fényében is. A Covid19-válság kontextusában fontos a rugalmas munkavégzési megoldások, így például a távmunka alkalmazásának előmozdítása a munkahelyek és a termelés megóvása érdekében. Meg kell akadályozni a bizonytalan munkakörülményekhez vezető foglalkoztatási viszonyokat, többek között a platform-munkavállalók esetében, és az atipikus szerződésekkel való visszaélés elleni küzdelem révén. A méltánytalan elbocsátások esetében biztosítani kell a hatékony, pártatlan vitarendezéshez való hozzáférést, valamint a jogorvoslathoz való jogot, beleértve a megfelelő kártérítést is.

A szakpolitikáknak törekedniük kell arra, hogy javítsák és támogassák a munkaerőpiaci részvételt, a kereslet és a kínálat összehangolását és az átállásokat, többek között a hátrányos helyzetű régiókban is. A tagállamoknak hatékonyan aktiválniuk kell és képessé kell tenniük azokat, akik részt tudnak venni a munkaerőpiacon. A tagállamoknak meg kell erősíteniük az aktív munkaerőpiaci politikák hatékonyságát azáltal, hogy növelik azok célirányosságát, ismertségét és hatókörét, és jobban összekapcsolják azokat a munkanélkülieknek az álláskeresés időszakában – jogaik és kötelezettségeik alapján – nyújtott szociális szolgáltatásokkal és jövedelemtámogatással. A tagállamoknak hatékonyabb és eredményesebb állami foglalkoztatási szolgáltatásokra kell törekedniük az álláskeresők támogatását célzó, időszerű és személyre szabott segítségnyújtás, az aktuális és jövőbeli munkaerőpiaci igények támogatása és a teljesítményalapú irányítás megvalósítása révén.

A tagállamoknak a munkanélküliek számára észszerű időtartamra szóló, megfelelő munkanélküli ellátást kell nyújtaniuk, az általuk befizetett hozzájárulásokkal és a nemzeti jogosultsági szabályokkal összhangban. Miközben meg kell fontolni a jogosultsági követelményeik ideiglenes felfüggesztését és az ellátás időtartamának meghosszabbítását a Covid19-válság hatásainak enyhítése érdekében, nem szabad, hogy a munkanélküli ellátás visszatartsa a foglalkoztatásba való gyors visszatérést, és annak aktív munkaerőpiaci politikákkal kell együtt járnia.

A tanulói és dolgozói mobilitást megfelelően támogatni kell a készségek és a foglalkoztathatóság fokozása, valamint az európai munkaerőpiac teljes potenciáljának kiaknázása érdekében, méltányos feltételeket biztosítva ugyanakkor a határokon átnyúló tevékenységet folytató személyek számára, és fokozva a nemzeti közigazgatások közötti igazgatási együttműködést a mobil munkavállalók tekintetében, támaszkodva az újonnan létrehozott Európai Munkaügyi Hatóság általi segítségnyújtásra. A Covid19-világjárvány miatti ideiglenes határlezárások esetében támogatni kell a kritikus foglalkozású munkavállalók, valamint a határt átlépő munkavállalók, az idénymunkások és a kiküldött munkavállalók mobilitását, figyelemmel a népegészségügyi megfontolásokra is. Meg kell szüntetni az oktatás és a képzés, a foglalkoztatói és az egyéni nyugdíjak, valamint a képesítések elismerése terén a mobilitás útjában álló akadályokat, és meg kell könnyíteni a képesítések elismerését. A tagállamoknak fel kell lépniük annak biztosítása érdekében, hogy a közigazgatási eljárások ne képezzenek szükségtelen akadályt a más tagállamokból származó munkavállalók – köztük a határt átlépő munkavállalók – foglalkoztatásával szemben. A tagállamoknak meg kell akadályozniuk a meglévő szabályokkal való visszaéléseket is, és foglalkozniuk kell az egyes régiókból történő "agyelszívás" hátterében álló okokkal, többek között megfelelő regionális fejlesztési intézkedések révén.

A meglévő nemzeti gyakorlatokra építve, valamint a hatékonyabb szociális párbeszéd és a jobb társadalmi-gazdasági eredmények elérése érdekében a tagállamoknak biztosítaniuk kell a szociális partnerek időszerű és érdemi részvételét a foglalkoztatási, a szociális és adott esetben a gazdasági reformok és szakpolitikák kialakításában és végrehajtásában, többek között a szociális partnerek kapacitása növelésének támogatása révén. A tagállamoknak ösztönözniük kell a szociális párbeszédet és a kollektív tárgyalásokat. A szociális partnereket ösztönözni kell, hogy – autonómiájuk és a kollektív fellépéshez való jog teljes tiszteletben tartása mellett – a számukra releváns kérdésekben tárgyalásokat folytassanak és kollektív szerződéseket kössenek.

Amennyiben releváns, és a meglévő nemzeti gyakorlatokra építve, a tagállamoknak figyelembe kell venniük a releváns civil társadalmi szervezetek foglalkoztatási és szociális kérdésekkel kapcsolatos tapasztalatait is.

8. iránymutatás: A mindenki számára biztosítandó esélyegyenlőség előmozdítása, a társadalmi befogadás ösztönzése és a szegénység elleni küzdelem

A tagállamoknak elő kell mozdítaniuk a mindenki előtt nyitott, befogadó munkaerőpiacokat, a megkülönböztetés valamennyi formája elleni küzdelemre és a mindenki – különösen a munkaerőpiacon alulreprezentált csoportok – számára biztosítandó esélyegyenlőség előmozdítására irányuló hatékony intézkedések bevezetésével, kellő figyelmet fordítva a regionális és területi dimenzióra is. Egyenlő bánásmódot kell biztosítaniuk a foglalkoztatás, a szociális védelem, az egészségügyi ellátás és a tartós ápolás-gondozás, az oktatás, valamint az árukhoz és szolgáltatásokhoz való hozzáférés tekintetében, nemtől, faji vagy etnikai hovatartozástól, vallástól vagy meggyőződéstől, fogyatékoságtól, életkortól és szexuális irányultságtól függetlenül.

A tagállamoknak korszerűsíteniük kell szociális védelmi rendszereiket annak érdekében, hogy megfelelő, hatékony, eredményes és fenntartható szociális védelmet nyújtsanak mindenki számára, valamennyi életszakaszban, elősegítve a társadalmi befogadást és a felfelé irányuló társadalmi mobilitást, ösztönözve a munkaerőpiaci részvételt, támogatva a szociális beruházást, fellépve a szegénység ellen és kezelve az egyenlőtlenségeket, többek között adó- és ellátórendszereik kialakítása révén, valamint értékelve a szakpolitikák elosztási hatását. Az univerzális megközelítések szelektívekkel történő kiegészítése javítani fogja a szociális védelmi rendszerek hatékonyságát. A szociális védelmi rendszerek korszerűsítésének szintén törekednie kell a sokrétű – így például a Covid19-járványból fakadó – kihívásokkal szembeni rezilienciájuk javítására.

A tagállamoknak ki kell alakítaniuk és integrálniuk az aktív befogadás következő három ágát: megfelelő jövedelemtámogatás, befogadó munkaerőpiacok és a minőségi támogató szolgáltatásokhoz való hozzáférés az egyéni szükségletek kielégítése érdekében. A szociális védelmi rendszereknek megfelelő minimumjövedelem-juttatást kell biztosítaniuk mindenkinek, akinek nincsenek elégséges forrásai, valamint elő kell mozdítaniuk a társadalmi befogadást az embereknek a munkaerőpiacon és a társadalomban való aktív részvételre ösztönzésével, többek között a szociális szolgáltatások célzott nyújtása révén.

A megfizethető, hozzáférhető és minőségi szolgáltatások – így például a kisgyermekkorai nevelés és gondozás, az iskolán kívüli gondozás, az oktatás, a képzés, a lakhatás, az egészségügyi ellátás és a tartós ápolás-gondozás – rendelkezésre állása szükséges feltétele az esélyegyenlőség biztosításának. Különös figyelmet kell fordítani a szegénység – beleértve a dolgozói szegénységet és a gyermekszegénységet – és a társadalmi kirekesztés elleni küzdelemre, többek között a Covid19-válság hatásával kapcsolatban. A tagállamoknak biztosítaniuk kell, hogy az alapvető szolgáltatásokhoz mindenki hozzáférhessen, a gyermekeket is beleértve. A rászorulókat és a kiszolgáltatott helyzetben lévők számára a tagállamoknak megfelelő szociális lakáshoz vagy lakhatási támogatáshoz való hozzáférést kell biztosítaniuk, valamint kezelniük kell az energiaszegénységet. E szolgáltatások kapcsán a fogyatékkal élő személyek sajátos szükségleteit – beleértve az akadálymentességet – is figyelembe kell venni. A hajléktalansággal külön kell foglalkozni. A tagállamoknak a fenntarthatóság hosszú távú megőrzése mellett a megfelelő időben történő hozzáférést kell biztosítaniuk megfizethető megelőző és gyógyító egészségügyi ellátáshoz, valamint jó minőségű tartós ápolás-gondozáshoz.

A növekvő élettartam és a demográfiai változás kontextusában a tagállamoknak biztosítaniuk kell a nyugdíjrendszerek megfelelőségét és fenntarthatóságát a munkavállalók és az önfoglalkoztatók számára, egyenlő esélyeket biztosítva a nőknek és a férfiaknak a nyugdíjjogosultság megszerzéséhez, többek között a megfelelő időskori jövedelmet biztosító kiegészítő rendszerek révén. A nyugdíjreformokat a nemek között a nyugdíjak terén fennálló egyenlőtlenségek csökkentésére irányuló szakpolitikákkal és a munkával töltött életszakaszt meghosszabbító intézkedésekkel – így például a tényleges nyugdíjkorhatár emelésével – kell támogatni, és azokat a tevékeny időskorra vonatkozó stratégiák keretében kell foglalni. A tagállamoknak konstruktív párbeszédet kell létrehozniuk a szociális partnerekkel és más releváns érdekelt szereplőkkel, és lehetővé kell tenniük a reformok kellően fokozatos bevezetését.